

Marcin Makuch

Koncepcja programowo-organizacyjna Muzeum Miedzi w Legnicy na lata 2022-2028

Muzeum Miedzi w Legnicy zostało utworzone w 1962 r. Jest to jedyne muzeum w Polsce, którego jednym z głównych tematów zainteresowania jest miedź. Wynika to z faktu, że nasz region od stuleci związany był z wydobywaniem i wytopem tego metalu. Zarówno kształt gromadzonych zbiorów, jak i tematyka prezentowanych na przełomie dziesięcioleci wystaw świadczą o szerokim ujęciu problemu miedzi i przedstawianiu go w różnych kontekstach.

Działalność muzeum skupia się na dwóch równorzędnych aspektach – na odbiorcy i na zabytku. Obecnie wystawiennictwo i edukacja to najważniejsze nurty działalności muzealnej. Wspólnie bowiem tworzą wizerunek muzeum jako instytucji przyjaznej, atrakcyjnej i godnej zainteresowania. Należy stworzyć ofertę, która przyciągnie jak największą widownię. Prezentacja stałych zbiorów, wystaw czasowych, programy edukacyjne oraz działalność oświatowa to główne metody kontaktu z publicznością.

Muzeum Miedzi w Legnicy co roku w swojej ofercie ma od 7 do 10 ekspozycji czasowych. Wystawy takie pozwalają na dotarcie do zróżnicowanych grup odbiorców i głównie przez ich pryzmat jest postrzegana działalność muzealników. Oprócz przekazywanej wiedzy dostarczają one często wiele emocji i doznań estetycznych. Skierowane być muszą do zróżnicowanej grupy odbiorców, aby zarówno młodszy jak i starszy widz mógł odnaleźć w ofercie muzealnej coś dla siebie. Wystawy czasowe powinny wpisywać się w długofalową politykę wizerunkową muzeum. Ponadto oferta oświatowa instytucji wzbogaca się każdego roku o 5 nowych tematów zajęć edukacyjnych adresowanych do odbiorców z różnych grup wiekowych.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA WYSTAWIENNICZE I NAUKOWE W LATACH 2022-2028

ROK 2022

60. rocznica Muzeum Miedzi w Legnicy

W 2022 r. przypada 60. rocznica działalności Muzeum Miedzi w Legnicy. Nasze muzeum jest obok Galerii Sztuki jedną z najstarszych jednostek kultury w Legnicy. W związku z tym planujemy na wrzesień 2022 r. obchody jubileuszowe, których głównymi akcentami będą:

- Gala Jubileuszowa w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej,
- wystawa prezentująca dzieje i dorobek Muzeum Miedzi,
- pierwsza monografia Muzeum Miedzi uwzględniająca dzieje muzealnictwa w Legnicy od XIX w. do czasów współczesnych.

Wystawa oraz wydawnictwo książkowe będą miały na celu przybliżenie historii legnickiego muzealnictwa, celów jakimi kierujemy się podczas naszej pracy, wskazanie sukcesów.

Rocznicy będzie towarzyszyła akcja promocyjna, podczas której chcemy dotrzeć do jak największej liczny mieszkańców.

500-lecie Reformacji w Legnicy

Planujemy serię wykładów, które powstaną, m.in. we współpracy z Parafią Ewangelicko-Augsburską w Legnicy i Muzeum Narodowym we Wrocławiu.

75. rocznica akcji „Wisła”

Muzeum wraz ze środowiskami łemkowskimi planuje przygotowanie wystawy związanej z tą rocznicą.

ROK 2023

Wystawa monograficzna najwybitniejszego legnickiego malarza Theodora Blätterbauera.

W 2023 r. przypadnie 200. rocznica urodzin tego artysty, który pozostawił po sobie bogatą spuściznę rysowniczą i malarską. W swoich pracach udokumentował, m.in. rozwój miasta Legnicy w drugiej połowie XIX w. Jego prace znajdują się w wielu polskich i niemieckich muzeach. Wydarzeniu będzie towarzyszył plener artystyczny.

ROK 2024

Wystawa monograficzna opowiadająca o legnickiej rodzinie Seilerów. Jej historia zaczyna się od Eduarda Seilera, założyciela fabryki fortepianów i pianin. Jego synowie także byli przedsiębiorcami i mieli ogromny wpływ na rozwój gospodarczy miasta na przełomie XIX i XX w. Głównym partnerem wystawy będzie firma SEILER Flügel und Pianos z Kitzingen.

ROK 2025

350. rocznica wygaśnięcia dynastii Piastów. W 1675 r. zmarł książę Jerzy IV Wilhelm - ostatni męski przedstawiciel rodu Piastów. Został pochowany w Legnicy w Mauzoleum Piastów.

Będziemy się starać o to, aby Rada Miasta Legnicy swoją uchwałą ogłosiła rok 2025 Rokiem Piastowskim w Legnicy. W związku z tą wyjątkową rocznicą planujemy wiele wydarzeń promujących dziedzictwo piastowskie w Legnicy i na Śląsku, m.in.:

- w wieży św. Piotra Zamku Piastowskiego powstać ma wystawa multimedialna: „Zamek Piastowski i jego mieszkańcy”,
- konferencja naukowa pod roboczym tytułem: „Dziedzictwo Piastów Legnickich”,
- współorganizacja w przygotowaniu sztuki teatralnej „Ostatni Piast” autorstwa Andreeasa Gryphiusa.

ROK 2026

Pomimo tego, że nie planujemy rocznicowej ekspozycji muzeum przygotuje kilkanaście wystaw czasowych we współpracy z partnerami polskimi i zagranicznymi o różnorodnej tematyce.

ROK 2027

W związku ze 100-leciem wystawy GUGALI Muzeum Miedzi przygotuje wystawę opowiadającą o tej wystawie oraz o jej znaczeniu dla rozwoju Parku Miejskiego w Legnicy. W związku z tym powstanie makieta prezentująca układ wystawy oraz budowlę wniesione na jej potrzeby. W przyszłości makieta stanie się jednym z elementów stałej wystawy o historii miasta.

W 2027 r. przypadnie 70. rocznica odkrycia złóż rud miedzi przez Jana Wyżykowskiego. W związku z tym planujemy przygotować wystawę opowiadającą o dziejach górnictwa i hutnictwa miedzi w Polsce, kładąc główny nacisk na historię Starego i Nowego Zagłębia Miedziowego.

ROK 2028

Z okazji 110-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości muzeum przygotowuje z tej okazji wystawę czasową, prelekcje, konkursy i koncert.

Stała wystawa - miasto Legnica i jej mieszkańcy (tytuł roboczy)

Głównym naszym celem jest utworzenie stałej ekspozycji o historii naszego miasta. Mieścić się ona będzie na dwóch poziomach dawnego Pałacu Opatów Lubiąskich przy ul. Partyzantów. Całość ekspozycji będzie zajmowała 10 sal wystawowych. Historia Legnicy, jest odzwierciedleniem zjawisk polityczno-gospodarczych, które miały miejsce na Śląsku. Miasto to do średniowiecza pełniło znaczącą rolę. To właśnie tutaj najdłużej trwały rządy książąt wywodzących się z dynastii Piastów. Niestety, ten fakt obecnie bardzo słabo wykorzystywany jest przy promocji historii miasta. Tej części wystawy stałej powinna towarzyszyć ścieżka edukacyjna, na którą składałyby się Mauzoleum Piastów, Zielona Komnata w Zamku Piastowskim, Kościół Marii Panny w Legnicy oraz Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu.

Jednym z celów wystawy będzie budowanie świadomości lokalnej o dziejach miasta i osiągnięciach gospodarczych, kulturalnych jego mieszkańców na przestrzeni wieków. Wystawa będzie łączyła elementy tradycyjnej ekspozycji z prezentacjami multimedialnymi (ekrany dotykowe, prezentacje, wizualizacje 3D itp.).

DZIAŁANOSĆ WYDAWNICZA

Tłumaczenie monografii Legnicy autorstwa przedwojennego legnickiego historyka Arnolda Zum Winkla opatrzone historycznym komentarzem

W latach 1913 i 1922 ukazało się dwutomowe wydawnictwo *Die Stadt Liegnitz seit der Einführung der Städteordnung* autorstwa Arnolda Zum Winkla. Była to pierwsza XX-wieczna monografia Legnicy, która dotąd nie doczekała się tłumaczenia. Dzieło tylko fragmentarycznie używane było przez historyków. Tłumaczenie przygotowane we współpracy z Instytutem Germanistyki Uniwersytetu Wrocławskiego opatrzone komentarzem historyków (m.in. Muzeum Miedzi oraz Uniwersytetu Wrocławskiego) znaczenie wzbogaci naszą wiedzę o dziejach Legnicy.

Katalogi zbiorów

Muzeum Miedzi posiada ponad 34 tysiące eksponatów znajdujących się w czterech działach merytorycznych. Każdy z tych działów ma osobną politykę gromadzenia zbiorów. W taki sposób budujemy poszczególne kolekcje. Duża liczba muzeów w Polsce ma tradycje upowszechniania swoich zbiorów za pomocą ich publikacji w wydawnictwach katalogowych. Dotąd Muzeum Miedzi nie praktykowało podobnych praktyk. Wyjątek stanowią katalogi współczesnych miedziorytów ze zbiorów legnickiego muzeum. Pod koniec 2020 r. zakończyliśmy pracę nad pierwszym tego typu wydawnictwem. *Dawna Legnica. Obraz miasta w grafice i malarstwie w zbiorach Muzeum Miedzi w Legnicy* autorstwa Grażyny Humeńczuk. Jest to tym samym pierwszy katalog zbiorów jednej z najciekawszych kolekcji naszego muzeum.

Katalogi wystaw

Podobnie jak w poprzednich latach zamierzamy publikować katalogi naszych wyjątkowych wystaw z zakresu historii, sztuki, techniki oraz archeologii.

Albumy

Wspólnie z wrocławskim oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej planujemy publikację albumów pokazujących Legnicę w okresie PRL. Ich przygotowanie poprzedzi akcja przeprowadzona wśród obecnych i byłych legniczan, której celem będzie pozyskanie materiału ikonograficznego. Duża część fotografii będzie pochodziła także z bogatych zbiorów Muzeum Miedzi.

REORGANIZACJA WEWNĘTRZNEJ STRUKTURY MUZEUM

1. Utworzenie Działu (Gabinetu) Numizmatycznego

Legnica posiada bardzo bogate tradycje mennicze sięgające początku XIII w. Mennica legnicka była po Wrocławiu drugim takim ośrodkiem na Śląsku. W naszym mieście do 1622 r. książęta legnicy bili własną monetę (halerze, grosze, krajcary, talary, floreny itd.). Obecnie zbiory numizmatyczne i medalierskie muzeum wchodzi w skład Działu Sztuki Muzeum Miedzi i są jedną z jego wielu kolekcji. Przez to nie poświęca się im należytej uwagi. Wydzielenie zbioru pozwoli na jego prawidłową rozbudowę oraz naukowe opracowanie.

2. Przekształcenie Działu Naukowo-Oświatowego w Dział Edukacyjno-Promocyjny. Głównym celem działu będzie prowadzenie działalności edukacyjnej oraz promocja wydarzeń muzealnych. Oprócz tego pracownicy działu odpowiedzialni będą za przygotowywanie wszystkich druków promocyjnych, materiałów filmowych (np. Wirtualne Legnickie Spacerunki Historyczne) oraz za kontakt z mediami.

3. Działalność Działu Archeologii zostanie ukierunkowana głównie na podjęcie prac naukowych i wykopaliskowych związanych z penetracją miejsc związanych z polami bitew i obozowiskami wojsk (1241, 1634, 1760, 1813). W przyszłości nasze działania pozwolą na stworzenie ścieżki edukacyjnej (we współpracy ze Starostwem Powiatowym, ościennymi gminami oraz stowarzyszeniami eksploatacyjnymi).

W ciągu ostatnich lat nastąpiła zmiana pokoleniowa wśród kadry muzeum. W okresie od 2018 r. do 2021 r. zatrudnionych zostało kilku nowych pracowników merytorycznych, którzy już teraz stanowią dobrze rozumiejący się zespół. Są oni gwarancją podniesienia poziomu oferty wystawienniczej, naukowej i edukacyjnej jednostki. Kadra systematycznie podnosi swoje kompetencje dokształcając się na studiach podyplomowych oraz kursach i szkoleniach.

PRACE REMONTOWE

W budynku przy ul. Partyzantów (dawny Pałac Opatów Lubiąskich) niezbędne są prace polegające na zainstalowaniu zabezpieczeń przeciwpożarowych klatki schodowej oraz wymianie instalacji elektrycznej.

Planowana inwestycja w ogromnym stopniu zmniejszy ryzyko pożaru zabytkowego obiektu, zabezpieczy cenne elementy architektoniczne. Ponadto poprawi bezpieczeństwo zwiedzających i pracowników muzeum, w razie zagrożenia gwarantuje możliwość ewakuacji.

Barokowy obiekt był gruntownie remontowany w latach 1963-1968. Obecnie wymaga prac konserwatorsko-remontowych, które pozwolą utrzymać jego walory historyczne, a jednocześnie pozwolą na użytkowanie. Jedną z nich jest właśnie ww. inwestycja.

Obiekt w niedalekiej przyszłości będzie wymagał również prac związanych z konserwacją więźby dachowej oraz odnowieniem elewacji.

WSPÓŁPRACA

- Muzeum Miedzi w Legnicy od lat prowadzi współpracę z instytucjami kultury w naszym mieście. Systematycznie organizujemy w naszych salach projekty przygotowywane przez Legnickie Centrum Kultury (Satyrykon) oraz Galerię Sztuki (wystawy związane z Festiwalem Srebra). Wspólnie z Legnicką Biblioteką Publiczną muzeum jest organizatorem Legnickiej Książki Roku, której przyświeca idea promocji szeroko pojętych „wydawnictw legnickich” oraz publiczne zaprezentowanie najwartościowszych książek, które ukazały się w danym roku.

- W przyszłości zamierzamy ściśle współpracować z Centrum Kultury, Nauki i Edukacji Witelona.

- Muzeum Miedzi od wielu lat prowadzi współpracę z muzeami w Polsce i za granicą. Jej efektem są liczne wystawy, publikacje oraz spotkania naukowe. Oprócz jednostek kultury muzeum współpracuje z jednostkami samorządowymi, szkołami, mniejszościami narodowymi w naszym mieście oraz z fundacjami i stowarzyszeniami.

- Prowadzimy stałą współpracę z partnerami zagranicznymi (Haus Schelsien w Königswinter, Bundesgruppe Liegnitz w Wuppertalu, Freundkreis Liegnitz, Schlesische Museum w Görlitz i Державний історико-культурний заповідник „Нагуєвичі” (pol. Państwowy Historyczno-Kulturowy Rezerwat „Nahujowice” koło Drohobycza).

- Niezbędne dla lepszego funkcjonowania muzeum jest podjęcie ściślejszej współpracy z KGHM Polska Miedź S.A. Dotąd istniała ona na linii muzeum - Huta Miedzi „Legnica”.

- Działalność i zbiory muzeum muszą być widoczne także poza jego murami. W związku z tym planujemy przygotowanie merytorycznej koncepcji ekspozycji w korytarzach Urzędu Miasta prezentującej w atrakcyjny sposób najstarsze dokumenty, widoki i plany miasta oraz dzieje herbu Legnicy.

- Pracownicy muzeum od wielu lat współpracują z wydziałem Promocji Miasta w przygotowywaniu wystaw planszowych prezentowanych w przestrzeni miejskiej. Deklarujemy kontynuowanie i realizację kolejnych tego typu ekspozycji.

- Organizacja ruchu turystycznego w Mauzoleum Piastów w porozumieniu z parafią św. Jana w Legnicy.

Mauzoleum Piastów jest jednym z najważniejszych zabytków w Legnicy. Niestety od wielu lat jego dostępność jest mocno ograniczona. Naszym celem jest wznowienie po ponad dekadzie przerwy prowadzenia ruchu turystycznego w tym miejscu oraz objęcie go opieką merytoryczną. Jest to dla nas jedno z priorytetowych zadań.

ZBIORY

Zabytki to podstawa istnienia każdego muzeum. Głównym zadaniem jest nabywanie eksponatów, ich dokumentowanie, zabezpieczanie, konserwacja i udostępnianie. Zbiory muzealne są częścią dziedzictwa narodowego, dlatego tak ważne jest ich zabezpieczenie dla następnych pokoleń poprzez prawidłowe warunki magazynowania i naukowe opracowanie. W ostatnich latach, aby podnieść komfort i bezpieczeństwo powierzonych nam dóbr kultury przenieśliśmy zbiory archeologiczne do nowej lokalizacji oraz zmieniliśmy miejsce, w którym przechowujemy bogaty księgozbiór muzeum. W przyszłości chcemy się skupić na digitalizacji naszych zbiorów oraz ich prezentacji w przestrzeni wirtualnej. Każdy obiekt muzealny wpisany do księgi inwentarzowej posiada swoją kartę katalogową. Znajdują się na niej wszystkie ważne informacje dotyczące zabytku (nazwa, nr inwentarzowy, wymiary, pochodzenie, opis itd.). Karcie takiej towarzyszą fotografie, na podstawie których można dokonać identyfikacji obiektu. Muzeum Miedzi do inwentaryzacji zbiorów wykorzystuje program komputerowy MONA. Wymaga on wykonania cyfrowych zdjęć i skanów wszystkich obiektów. Na chwilę obecną znaczna część zbiorów nie jest w ten sposób opracowana. Dalsze prace w tym kierunku mogą zostać wykorzystane do publikacji najcenniejszych obiektów z naszych kolekcji na stronie internetowej Muzeum Miedzi.

Zamiarem muzeum jest także rozpoczęcie akcji informacyjnej wśród mieszkańców regionu o charakterze naszych zbiorów oraz o gotowości przyjęcia pamiątek związanych z Legnicą i jej mieszkańcami. W związku z tym planujemy, m.in. budowę kolekcji opowiadającej o korzeniach współczesnych legniczan.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Dzisiejsze muzea muszą przekształcić się w żywe, interaktywne i atrakcyjne dla każdego instytucje kultury. Już dla naszych odbiorców w wieku przedszkolnym prowadzimy odpowiednią edukację. Zajęcia dla dzieci charakteryzują różne formy aktywności.

Wprowadzane są do nich zadania logiczne, wykorzystujące zasadę „nauka poprzez zabawę” oraz odwołujące się do funkcjonowania ludzkich zmysłów.

Przy opracowywaniu programu edukacyjnego wykorzystujemy wystawy stałe oraz czasowe. Takie muzealne zajęcia spełniają ważną rolę jako uzupełnienie lekcji przedmiotowych. Zajęcia prowadzone są przez osoby wykwalifikowane, posiadające odpowiednie przygotowanie. Powinny one też dawać wiele satysfakcji zarówno uczestnikom, jak i osobom prowadzącym zajęcia.

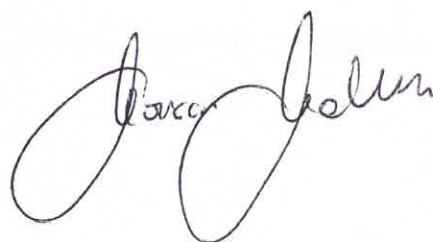
Po okresie pandemii należy na nowo odbudować relacje muzeum-nauczyciele. Należy uaktualnić i uatrakcyjnić naszą ofertę edukacyjną.

Miejskie muzea pełnią dziś ogromną rolę w edukacji regionalnej, która w szkołach jest traktowana marginalnie. Legnickie muzeum powinno wypełniać tę lukę dzięki ułatwieniu dostępu do oferty muzealnej przy pomocy usług elektronicznych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Mimo tego, że muzeum w swoim założeniu jest instytucją niedochodową powinno być prowadzone jak przedsiębiorstwo dostarczające produktów w formie wystaw, eventów, programu edukacyjnego i wydawnictw. Głównym źródłem finansowania Muzeum Miedzi jest Gmina Legnica. Przyznane w ten sposób przez organizatora jednostki dotacje pokrywają w ok. 80 % koszty związane z funkcjonowaniem Muzeum. Składają się na nie w głównej mierze wynagrodzenia pracowników oraz koszty eksploatacji posiadanych obiektów. Pozostała część budżetu jest przeznaczona na działalność statutową, na którą składają się przede wszystkim koszty związane z organizacją i promocją wystaw oraz powiększaniem kolekcji muzealnych.

W ostatnich latach poszukiwaliśmy także zewnętrznych źródeł finansowania. Udało nam się skorzystać, m.in. ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, Fundacji KGHM Polska Miedź, czy ze wsparcia finansowego Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Zmierzamy w dalszym ciągu poszukiwać i pozyskiwać środki na sfinansowanie działalności statutowej muzeum.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dariusz Jolun', is located at the bottom right of the page.

